

A radioaktív hulladékokról

Molnár Balázs
RHK Kft.

Szeged, 2014. május 20.

Keressük a választ egy kérdésre!

Radioaktív izotópok széleskörű felhasználása,
nukleáris energiatermelés fenntarthatósága

**További felhasználására nem kerülő
radioaktív anyagok, hulladékok**

Van-e megoldás a radioaktív hulladékok

➤ **biztonságos,**

➤ **végleges**

ártalmatlanítására?

Radioaktív hulladékok csoportosítása

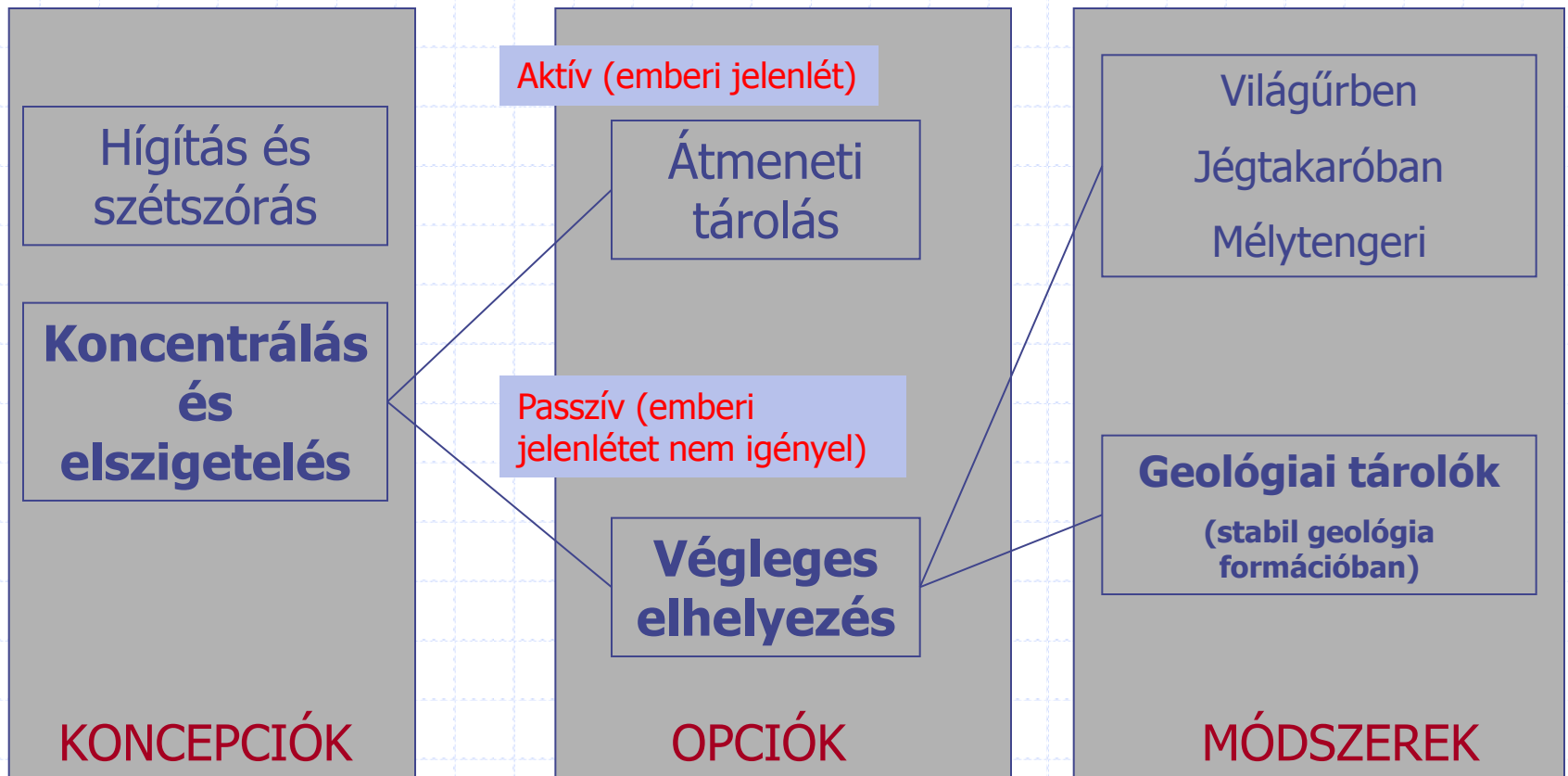
- A radioaktív hulladékok "veszélyességét" leegyszerűsítve a hulladék aktivitásával, illetve a szennyező izotópok felezési idejével jellemezhetjük
- Radioaktív bomlástörvény: az aktivitás időben exponenciálisan csökken

élettartam \ aktivitás	rövid élettartamú	hosszú élettartamú
kis és közepes aktivitású		
nagy aktivitású		Ez a legnehezebb feladat!

Az előadás további részében csak a nagy aktivitású és/vagy hosszú élettartamú hulladékokkal foglalkozunk (beleértve a kiégett fűtőelemeket is)!

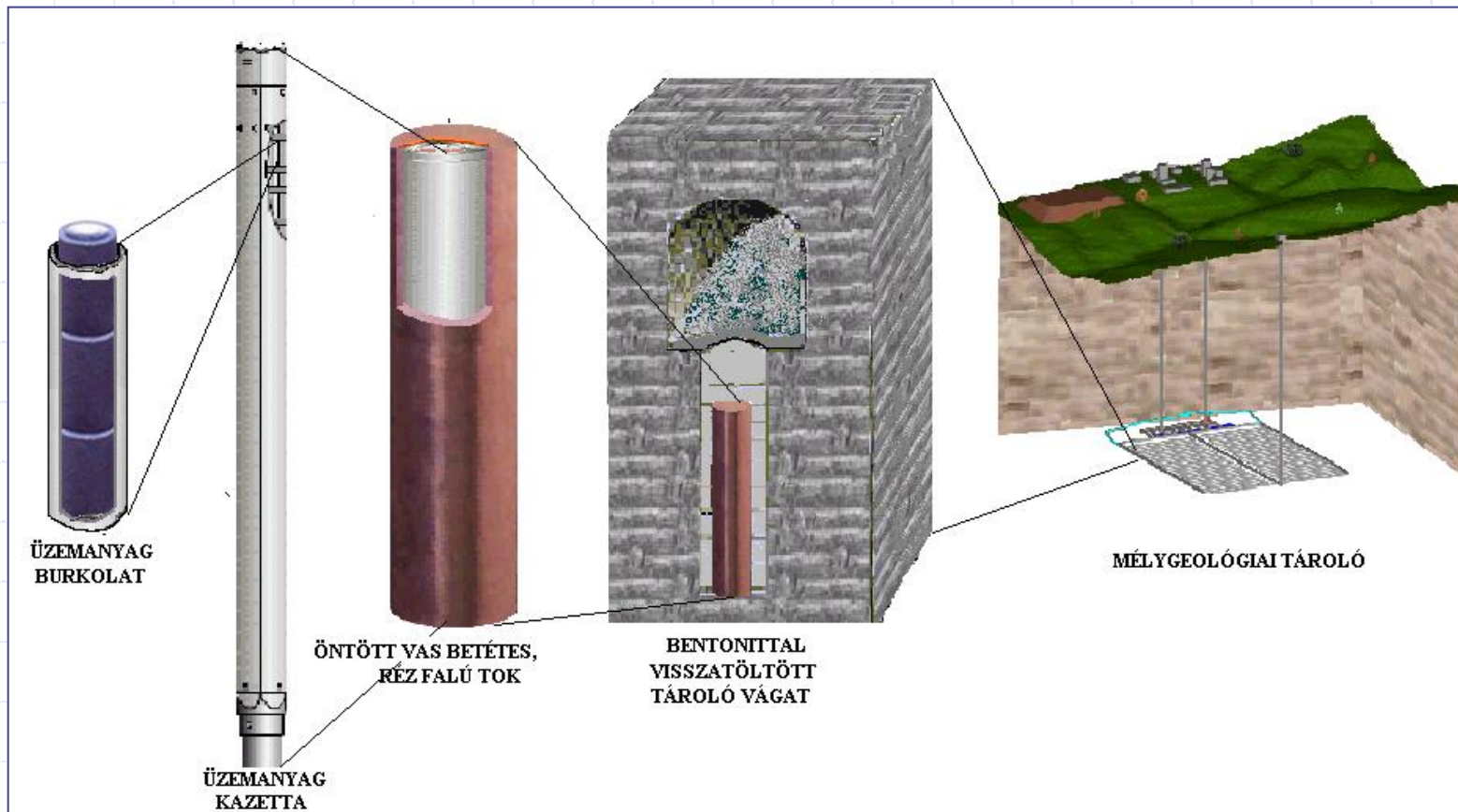
Végleges ártalmatlanítás módszere

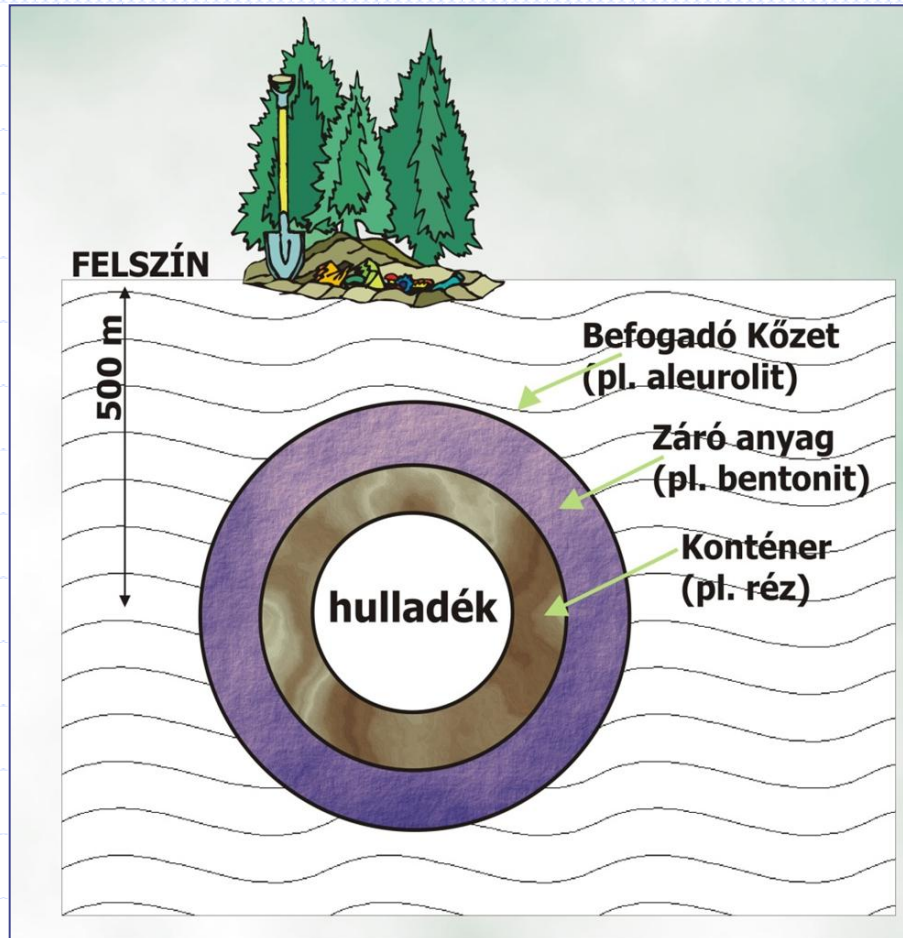
Az elhelyezési rendszer

- Mérnöki és geológia gátak együttes rendszere

A biztonság pillérjei

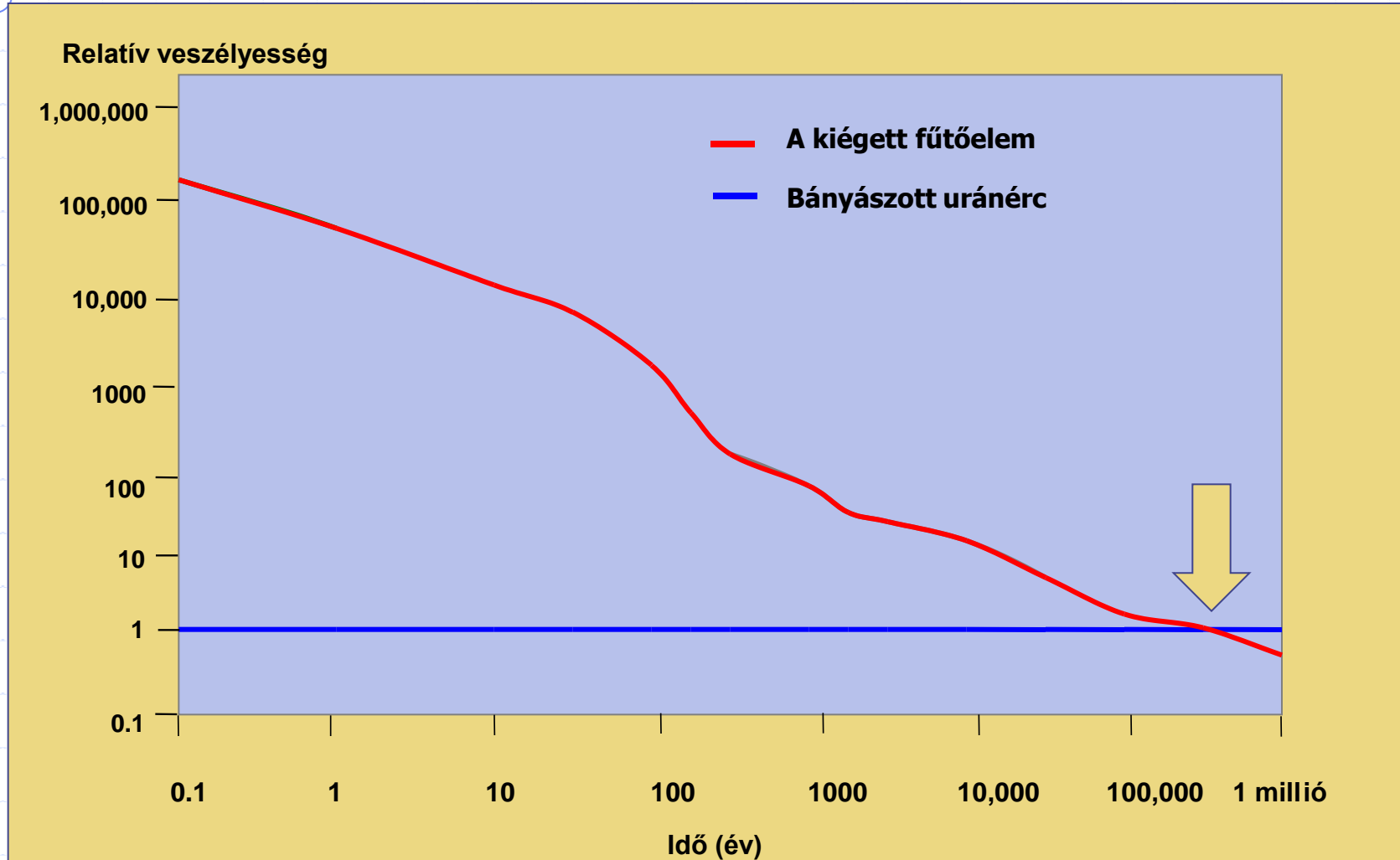

BIZTONSÁG

- sugárzás árnyékolása
- kimosódás megakadályozása
  - ✓ konténer
  - ✓ záró anyag
  - ✓ befogadó kőzet

Milyen időtávra kell a biztonságot garantálni?

A nagy aktivitású hulladékok végleges ártalmatlanítására a megoldás a geológiai elhelyezés,

DE...

kinek van bátorsága több mint 100 000 éves biztonságról beszélni?

TERMÉSZETI ANALÓGIÁK

Természeti analógia 1 - OKLO

- **ELHELYEZKEDÉS**

- **„AZ ESET”:**

- **NORMÁL U ÉRC**

- 238U --> 99,3%

- 235U --> 0,7%

- **OKLO ÉRCBEN**

- 238U --> 99,6%

- 235U --> 0,4%

- **MAGYARÁZAT:**

- **TERMÉSZETES LÁNCREAKCIÓ**

- **TERMÉSZETI REAKTOROK**

A láncreakció feltételei

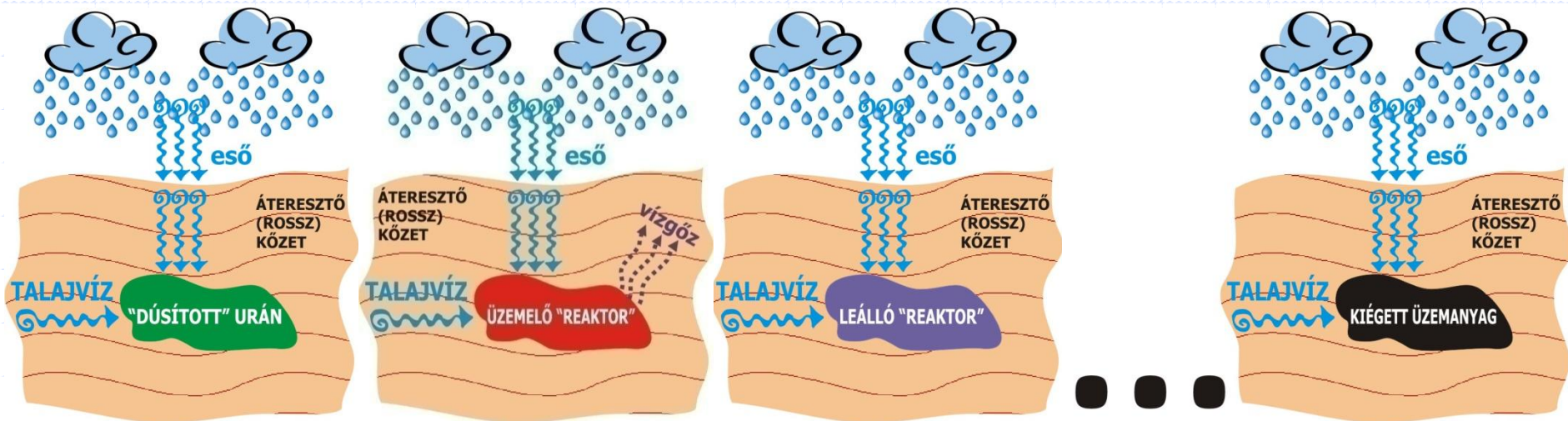
- „DÚSÍTOTT” URÁN (U^{235} 3,5%)
- MODERÁTOR
  - ✓ ESŐVÍZ, TALAJVÍZ BESZIVÁRGÁS

A természetes reaktor működése

- A reaktor ciklikusan működött
  - ✓ fél óra működés után
  - ✓ a víz elforr (moderátor elfogy, a láncreakció leáll)
  - ✓ a víz visszaszivárog, újraindul a láncreakció
- A természetes reaktor 150 000 évig működött **és termelte a hulladékot**

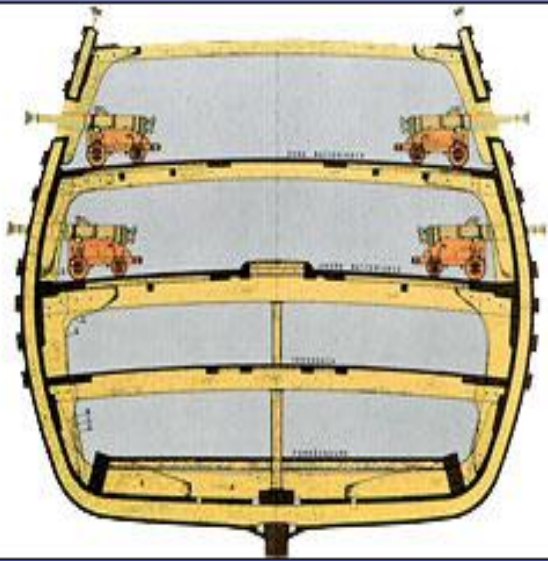
Tapasztalat 1.

A talajvíz a relatíve rossz környezetben, mérnöki gátak nélkül sem hordta szét "a kiégett fűtőelem" alkotóit az elmúlt **1968 millió év során, ami**

19 680 x 100 000 év.

Természeti analógia 2 - Vasa hadihajó

- **SVÉD – LENGYEL HÁBORÚ**
- **II. GUSTAV ADOLF (VASA-dinasztia) MEGRENDELI A HAJÓT (1625)**
- **ÉPÍTŐK, SZEMÉLYZET A KOR LEGJOBBJAI, DE A KIRÁLY "aktívan" részt vett a hajó tervezésében (miután a hajógerincet már elkészítették, egy második ágyú-fedélzetet is beépített)**

1628. aug. 10. ELSÜLLYEDÉS

1961. ápr. 24. KIEMELÉS

Tapasztalat 2.

➤ **KORRÓZIÓSEBESSÉG**

- ✓ a különböző régészeti leletek alapján:
0,15-2 $\mu\text{m}/\text{év}$
- ✓ **agresszív közegben ...**

➤ **KONTÉNERFAL KORRÓZIÓJA**

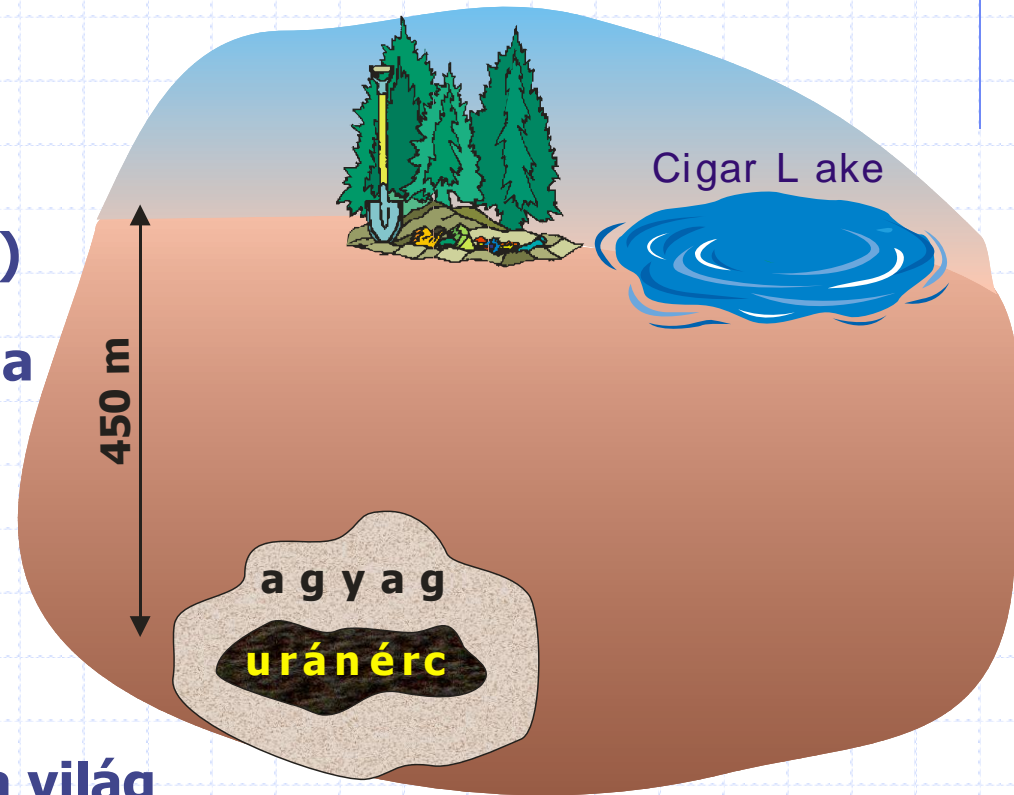
- ✓ **3 cm falvastagságnál: 15-200 000 év**
- ✓ **de nincs agresszív közeg ...**

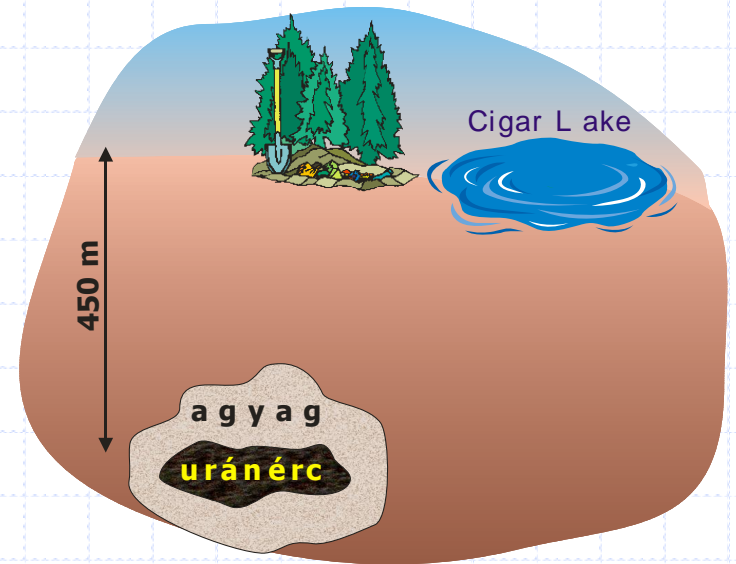
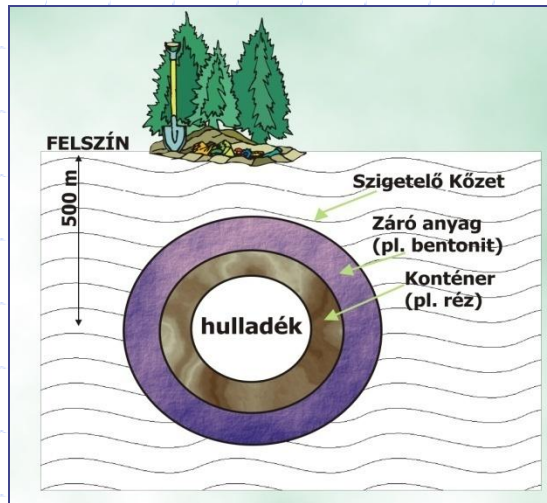
Természeti analógia 3 - CIGAR LAKE

- **geológiai következtetések utaltak az U jelenlétére (felszíni)**
- **senki nem hitte el, mert a talajvíz mérések nem igazolták**
- **1990-es évek: feltárás, a világ egyik legnagyobb urán lelőhelye**
- **1300 millió éves üledék fedte**

Az analógia - hasonlóságok, különbségek

HASONLÓSÁGOK:

mélység
urán – kiégett üzemanyag
záró anyag

KÜLÖNBSÉGEK:

kőzet: áteresztő (rossz)
konténer: nincs

Tapasztalat 3.

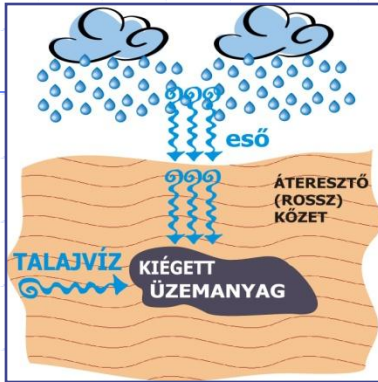
Az agyagköpeny hatékonyan gátolta az **1300 millió éves (= 13 000 x 100 000 év)** uránércben keletkező leányelemek felszíni vizekben történő megjelenését annak ellenére, hogy,

- rossz volt a befogadó kőzet,
- nem voltak mérnöki gátak.

TERMÉSZETI ANALÓGIÁK ÉS A HULLADÉKTÁROLÓ

OKLO

NINCS SEMMI VÉDELEM, MÉG SINC SZÉTHORDÁS

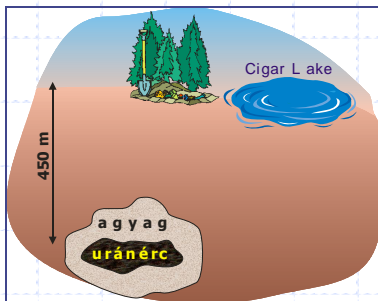
BÍZHATUNK A MŰKÖDÉSÉBEN

VASA HAJÓ

A RÉZ ELLENÁLL ÉVEZREDEKIG

CIGAR LAKE

ROSSZ KŐZET DE JÓ TAKARÓ: NINCS SZÉTHORDÁS

Köszönöm a figyelmet!

